

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BOGEN

OM

NYBORG

NYBORG
TURISTFORENING

Bryggeriet „Carlsminde“,

Telef. Nr. 5. Nyborg Telef. Nr. 5.

Bajerskøl bryggeri 1882.

Grundlagt 1856.

anbefaler:

Carlsminde Pilsner
Carlsminde Eksport
Carlsminde Lager
Carlsminde Skattefri Pilsner
Carlsminde Dobbelt-
Carlsminde Hvidtøl & Land-

ØL.

Vellagret og af enestaaende Velsmag.

== Øllet kommer lige fra Iskælderens. ==

Drik Carlsminde Øl i Nyborg & Omegn!

NYBORG TURISTFORENING

BOGEN OM NYBORG

NYBORG
C. SCHØNEMANN'S BOGTRYKKERI
1910

TRYKFEJL:

**Side 12, Lin. 9: Bagermester — læs: Borgmester.
— 14, -- 9: 1519 — læs: 1549.**

Ved Udgivelsen af denne lille Bog, der fremkommer paa Foranledning af Nyborg Turistforening og med Understøttelse af Nyborg Byraad, har d'Hrr. Oberstløjtnant Theilgaard og Arkitekt Colding medvirket ved værdifulde Bidrag og Raad; men som Bogen nu foreligger, har jeg ene Ansvaret for dens Indhold og Form. Det er mit Haab, at „Bogen om Nyborg“ vil blive læst ikke alene af fremmede Turister, men ogsaa af Nyborgs egen Befolkning; dens Fremstilling er præget af den Samfølelse med Sted og Forhold, som en mangeaarig Virksomhed i samme By nødvendig maa fremkalde.

Nyborg Realskole, i Juni 1910.

ERNST PETERSEN.

Nyborg Turistforening.

Kom med hver Mand og Kvinde
til fælles Virken hid:
at værne Fortids Minde
og løfte Nutids Id.

- 1 Banegaard
- 2 Turisthotellet
- 3 Posthus
- 4 Industrihotellet
- 5 Thuesens Fabrik
- 6 Christian d. IX. Statue
- 7 Raadhus
- 8 Kommandantbolig
- 9 Kødkontrol
- 10 Mindesten
- 11 Døvstummeinstitut
- 12 Realskolen
- 13 Jomfrutaarnet
- 14 Vejerbod
- 15 Toldbod
- 16 Hotel Royal
- 17 Brødahls Monumentet
- 18 Hovedvagten
- 19 Grand Hotel
- 20 Hotel Postgaarden

Kort over Nyborg 1910.

NYBORG BYS HISTORIE.

NYBORG, der i Valdemar II.'s Jordebog nævnes som Nyburgh, er opstaaet omkring Slottet, der almindelig siges at være rejst 1170 af Valdemar den Stores Søstersøn, Prins Knud, Søn af den vendiske Fyrste Prizlav, i alt Fald er det opført ikke meget senere. Byen har vistnok tidligst ligget mere nordlig, n. f. den nuværende Stadsgrav, men udvidede sig snart mod Syd ned til Fjorden. Sine første Privilegier, der ofte er bleven bekræftede og udvidede, fik den af Valdemar Sejr, sin Stadsret 1271 af Erik Klipping.

N. blev hurtig en By af Betydning, dels fordi den fra tidlig Tid allerede var Overfartsstedet til Sjælland, dels og især paa Grund af Slottet, der ved dets centrale Beliggenhed ofte blev Opholdssted for Hoffet; Kongerne udstedte hyppig vigtige Dokumenter herfra, Stormændene begyndte snart her at opføre Bygninger, og allerede ved Midten af 13. Aarh. indtog Byen den fremragende Stilling, den havde langt op i Middelalderen, idet den fra den Tid hyppigere og hyppigere

blev Samlingsstedet for de Rigsmøder mellem Kongen og Stormændene, som fra 1282 gik over til at blive en fast Statsinstitution med lovgivende og dømmende Myndighed og senere kaldtes Danehof; fra 1284 fastsloges det, at disse Møder altid skulde holdes i N., en Bestemmelse, der rigtignok ikke helt overholdtes. Af de mest betydningsfulde nævnes Mødet 1256, bekendt fra Striden mellem Konge og Kirke, Mødet 1282, hvor Erik Klipping udstedte den første Haandfæstning (Danmark's Magna Charta), Mødet 1326, da Valdemar V. af Sønderjylland udstedte sin Haandfæstning som dansk Konge, og Mødet 1386, da Dronning Margrete overlod Sønderjylland til Gerhard VI.

Ved Begyndelsen af den ny Tid havde Byen en haard Periode, da den i Grevens Fejde allerede i Sommeren 1534 blev indtagen af Grev Kristoffers Tropper, som først rømmede den efter Slaget ved Øksnebjerg, da Johan Rantzau besatte Byen og Slottet. Under Lübeckernes Belejring havde Byen lidt meget, navnlig var den nordlige Del bleven afbrændt, hvilken aldrig blev genopbygget, hvorimod Byen efter Krigen udvidedes mod Øst i den saakaldte Nyenstad, Kvarteret ø. f. Kirken. Tillige blev Byen omgivet af Volde og Grave, der lige fra Begyndelsen havde omtrent det samme Omfang som ved Fæstningens Nedlæggelse 1869.

Efter Grevens Fejde rejste Byen sig snart og blev en blomstrende Stad ved sin Handel og Skibsfart; at den var Overfartssted til Sjælland og, i alt Fald fra 1560, da der stationeredes et Vagtskib, tillige var det Sted, hvor Strømtolden opkrævedes, var ogsaa vigtige Faktorer for den. Men Svenskekrigen 1658—60 tilføjede den et saa alvorligt Knæk, at den brugte lange Tider om at forvinde det. Allerede i Jan. 1658 blev den besat af Fjenderne (kun Bredal forsvarede sig tap-

pert i Fjorden med sine indefrosne Skibe), og den var i deres Hænder i næsten to Aar; først efter Slaget ved Nyborg d. 14. Novbr. 1659 blev den atter erobret af de Danske. Byen havde lidt frygteligt; Slottet var medtaget, Handelsflaaden ødelagt, mange Gaarde og Huse nedbrændte, og der var en saadan Fattigdom, at Byen blev fritagen for Skatter og Byrder i mange Aar; for at afhjælpe Nøden fik Nyborg 1661 Privilegium som Stapelstad.

I det 18. Aarh. skaffede Nyborg sig atter en Handelsflaade; men det gik kun langsomt fremad. I Slutn. af dette Aarh. hærgede tilmed voldsomme Brande Byen, saaledes 1795, men især i Septbr. 1797, da omtrent Halvdelen af Byen, 143 Gaarde, lagdes i Aske; der indkom Gaver til de brandlidte fra hele Landet, og Regeringen søgte ved Lettelser og Begunstigelser at hjælpe.

I et Par Dage 1808 holdtes Fæstningen besat af Spanierne under Marquis de la Romana, inden de drog bort paa engelske Skibe.

I det 19. Aarh. er Byen atter gaaet betydelig frem, dog navnlig efter Nedlæggelsen af Fæstningen, der var en Hindring for dens Vækst.

(Litt.: Fr. Crone, Oplysn. ang. N. Købstads, Fæstnings, Lens og Slots Fortid, i »Fyns Stiftstidende« [1883] og i »N. Dagblad« [1883]; O. Staggemeier, »Jordebog for N. Købstad« [2. Bd., 1891—93]; Trap, »Stat.-topografisk Beskrivelse af Danmark« [3. Udg., 3. Bd., Kbhvn. 1899]).

Nogle Oplysninger, Indbyggertal m. m. *Nyborg Købstad* er beliggende paa Østkysten af Fyn i Svendborg Amt, Vindinge Herred under 55° 18' 41" n. B. og 1° 47' 18" v. l. f. Kbhvn.; dens Afstand fra Odense er c. 25 Km., fra Svendborg c. 30 Km. og fra København c. 120 Km.

Byen er smukt beliggende paa et mod Kysten skraaende Terræn, omgivet af skovklædte Bakker, ved det inderste af Nyborg Fjord, som mod Øst dækkes af Halvøen Østerø, der skyder sig ud mod Sydøst og ender i *Knudshoved*.

Indbyggerantallet var i December 1909: 8,104. (1801: 1,866; 1850: 3,059; 1890: 6,049; 1901: 7,790).

Byen, som den var, og som den er. For omtrent 60 Aar siden var Nyborg endnu fuldstændig præget af at være en Fæstningsby; omkring den strakte sig ret lave Volde, der var en yndet Spadserevej for ældre og en fornøjelig Tumleplads for Ungdommen; der var fra disse Volde en smuk Udsigt ud over Fæstningsgraven til det omliggende, skovkransede Landskab eller over Fjorden med Smaalandshavets Øer i Baggrunden, og paa den anden Side til Bæltet med den i Isvintre saa ofte besøgte Sprogø. Trods Soldater og Kanoner var Stedet en Idyl, hvoraf nu kun en Rest paa det lille Stykke Vold er blevet bevaret. Adgangen til Byen fandt kun Sted ad to Veje, ad den i 1855 nedbrudte »Strandport« ved Havnen og ad den endnu bevarede »Landport«.

Byens Indre var som i andre smaa Købstæder; som nu var Hovedaarerne de tre Gader, Kongegade, Mellemgade og Nørregade, med Korsgaden og smaa Sidegader. Husene var som oftest lave og ensartede; hvad der havde været af gamle Bygninger, var for største Delen forsvunden; Svenskekrigen 1658—60 og den store Ildebrand 1797 havde kun levnet lidet. Et Par en-

kelte større Købmandsgaarde fremviste en ædlere og mere stormandsmæssig Stil fra det 18de Aarhundrede, f. Eks. den endnu bevarede *Suhrske Gaard* i Nørrgade og ligeledes *den røde Gaard* i Stendamsgade, der har tilhørt Tordenskjolds Broder, Admiral Wessel.

Af historiske Bygninger var der da kun Kirken og Slottet; men dette sidste kunde i sin vanrøgtede Skikkelse ikke fange Interessen; hvad der ellers fandtes, var gemt under Kalkpudset og glemt.

Men i de forløbne 60 Aar, og navnlig i den sidste Halvdel af dem har *Nyborg* forandret sig meget: Voldene er, med Undtagelse af et lille Stykke, nedrevne, Adgangen til Byen er aabnet ad forskellige Veje, frit og livligt ligger Byen omkring Fjorden; hvor Voldene stod, er anlagt »Boulevarder«, og Byens Udvidelse betegnes ved »*Vilakvartererne*«; de to paa Byens Grund ved *Birkhoved* og ved *Pilshusevejen*, det tredje langs Fjorden paa *Dyrehaagevejen* i *Avnslev*—*Hjulby* Sogn.

Men størst Tiltrækning for fremmedes Besøg har *Nyborg* faaet ved de sidste Aars Bestræbelser for at fremdrage gamle Minder: Udgravninger ved Slottet, Restavration af Kirken, Præstegaarden og den gamle Klosterbygning, alt er Led i en Virksomhed, der har haft til Formaal at fæstne Bevidstheden om *Nyborg* som en gammel historisk By.

Fra offentlig og privat Side er her arbejdet sammen; men *Nyborg Turistforening* tør tilegne sig en Del af Æren for den første Begyndelse, ligesom ogsaa Kong *Christian* den IX.s Statue og Mindesmærkerne for Svenskekrigen skyldes dens Initiativ.

Jernbanetogene og Færgen fører de rejsende bort fra *Nyborg*; kun de færreste kender Byen og dens smukke Omegn med Skov og Strand; det er da her vor Opgave gennem den følgende Skildring at frem-

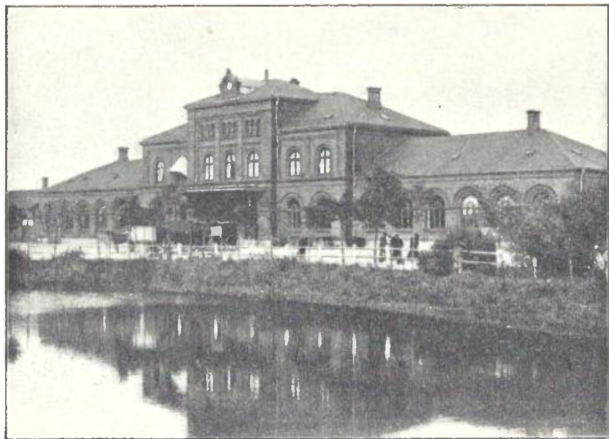
hæve for Turister og rejsende, at *Nyborg By og Omegn* vel er værd at ofre et Besøg; her findes i Byen det, der kan have sin Interesse at se: en By paa historisk Grund i Fremvækst og Liv, og en Strand og Skov, der saa godt som nogensteds byder Hvile og forfriskende Glæde.

Vi begynder da med Byen.

En Vandring igennem Nyborg.

Nørre-
Boule-
vard.
Torvet.
Chr.IX's
Statue.
Drost
Peder
Hessels
Gaard.
Slottet.

Det fyldigste og hurtigste Kendskab til Byen faar man ved at følge to Hovedveje, Nørre-Boulevard og Øster-Boulevard, der begge har deres Udgangspunkt ved Statsbanestationen.

Statsbanestationen.

Naar man træder ud paa Stationens Trappe og ser ud over Pladsen, har man lidt til højre det lille hyggelige Turisthotel; forbi dette gaar en Sti, der fører videre over Birkhoved til Chri-

stianslundsvejen og saaledes er den hurtigste Vej til Christianslund.

Selve Stationspladsen begrænses af Stadsgraven, og følger vi denne til venstre forbi Posthuset og svinger over Broen, standser vi ved Industrihotellet, der er en Del af Nyborg Borger- og Haandværkerforenings smukke Bygning; denne, der er opført 1896—97 af Arkitekt Hagemann, rummer

Industrihotellet.

foruden Hotel med Restauration tillige Foreningslokaler og et Teater, hvis smukke og rummelige Sal benyttes saavel til Foredrag og Møder som ved alle festlige Lejligheder.

Med denne Bygning til højre er vi nu paa Nørre-Boulevard og begiver os fremad paa den smukke og brede Vej til Teknisk Skole (Arkit. Schwanenflügel 1894); imellem denne og Menighedshjemmet forer en Kørevej over Broen til Birkhoved og derfra til Christianslundsvejen. Paa Birk-

hoved præsenterer sig den i 1897—98 opførte Borger-skole (Arkitekt Schwannenflügel) der danner et baade uvendig og indvendig set særdeles smukt og praktisk indrettet Bygningskompleks. Længere fremme paa Nørre-Boulevard ligger fredeligt og hyggeligt i et Anlæg Borger- og Haandværkerforeningens Stiftelse med Friboliger for gamle Borgere og Enker efter saadanne.

Til højre svinger atter en Gangsti ned over Kapelbroen til Kirkegaarden og videre ad Kirkegaardsstien til Christianslundsvej. Alle disse Overgange over Stadsgraven udmærker sig ved deres idylliske Ynde: en stille Sommeraften ved Solnedgang med Udsigt fra Broen over de spejlende Vande, omkransede af hældende Træer og Buske, er af en ejendommelig betagende Virkning.

Fortsættende ad Nørre-Boulevard naar vi Kommuneskolen med en ældre og nyere Bygning; den sidste, opført efter Pavillonsystemet (Arkitekt Colding) rummer gode og tidssvarende Klasseværelser.

Nørre-Boulevard afsluttes paa denne Side af Thuesens store Tobaksfabrik, og vi gaar derfor ad den overfor Kommuneskolen liggende Lille Torvegade ud paa Torvet.

Nyborg Torv, der under Christian III. var Hoffets Turneringsplads, men af Frederik II. blev overdraget til Byen, er efter dennes Størrelse ualmindeligt stort og regelmæssigt formet. Det flankeres paa den ene Side af Raadhuset, paa den anden af Kommandantgaarden, der er opført paa Stedet, hvor der tidligere var Adgang til Slottet.

Nyborg Raadhus ligger paa den Plads, det fik ved Opførelsen 1585—86; den gamle Bygning nedbrændte 1797, og en ny opførtes 1803; denne blev ombygget og udvidet 1862—63 (Arkitekt Tvede), og den indre Del er atter 1899 forandret af Arkitekt Colding, saaledes at der i Stedet for den

Torvet.

tidligere Teatersal er indrettet Byfoged- og Kæmnerkontorer samt en Byraadssal; øverste Etage indeholder fremdeles en smuk Festsal.

Foran Kommandantgaarden er opstillet en vellignende, af Billedhugger Pedersen-Dan smukt udført, Broncestatue af Kong Christian den IX., rejst paa

Christian IX.'s Statue.

Initiativ af Nyborg Turistforening og afsløret den 28. August 1908 under stor Højtidelighed i Overværelse af Kongen, Dronningen og flere Medlemmer af Kongehuset.

Paa Torvet er der 2 Gange om Ugen »Torvedag«, og det afgiver da et livligt Skue af Sælgere og Købere; endnu mere tiltrækkende er dog et Besøg paa Torvet, naar Regimentsmusikken Torsdag og Søndag

spiller foran Kommandantgaarden; med et Suk vil man tænke paa, at denne Nydelse snart er forbi, og hvilken aandelig Værdi der da gaar tabt for Byens Befolkning.

Endnu en Bygning paa Torvet maa omtales; det er Slotsmøllen, i sin nuværende Skikkelse opført 1867, men dens Tilværelse gaar ellers tilbage til Christian III.s Tid; Vandet til Møllens Brug kommer

Kongegade med Drost Peder Hessels Gaard.

fra Slotsgraven, der atter gennem en Rende under Volden staar i Forbindelse med Fæstningsgraven; fra Slotsmøllen løber Vandet i en underjordisk Ledning under Nørre-Boulevard ud i Stadsgraven ved Landporten og fylder saaledes denne indre Del af Byens Grave.

Over Møllebroen gaar Vejen ad Stendamsgade til Landporten; den beplantede Grund ved Siden af Kommandantgaarden har tidligere været bebygget med et »Stokhus« for »Slaver«, indtil Nutidens Tugt- og Forbedringshuse blev oprettet.

Vi begiver os imidlertid over Torvet, langs Kommandantgaardens Have ved Slotsgraven, tilvenstre ned ad Slotsgade og standser foran det gamle Hus, der efter Sagnet kaldes Drost Peder Hessels Gaard.

Gaardens Navn hidrører fra, at Drost Hessel i sin Tid efter Sagnet boede paa dette Sted, muligt er Ejendommen i Tidens Løb nedbrændt, og den nuværende opført paa Tomten. Det skønne, gamle Bindingsværkshus er opført 1601 af Bagermester Matz Lerke og Hustru Sidtzell Knutsdatter; deres Epitaphium hænger i Kirkens søndre Kapel paa Vestvæggen; her ses deres Billeder i Midten, paa Baggrunden er en bibelsk Fremstilling. Epitaphiet er meget stilfuldt og ret fornemt i hele sin Fremtræden, saavel dette som den gamle Gaard vidner om Kultur og Smag hos disse Arbejders Skabere. Gaarden har en smuk Egetræsaftbinding i Forsiden af brede, svære Stolper og billedskaarne Knægte under Tagudhænget. Kældrene er hvælvede, enkelte Stuer udførte med nydelige Paneler, Lofterne ligeledes beklædte, og Beslag, Døre af særdeles godt Haandværksarbejde. Paa Hovedtrappen findes i øverste Sten et indhugget Kors, der betegner Stenen som en gammel Gravsten fra Valdemarernes Dage. Et Par Fag af Bygningen er forsøgsvis restaurerede, men Fortsættelsen er foreløbig opgivet af økonomiske Grunde.

Paa Hjørnet af Kongegade ligger endnu en gammel Gaard, der indenfor sine svære Mure har rummet mange Tidens skiftende Ungdom. Bygningen, der blev opført efter Branden 1797 af den daværende Kommandant, kobtes 1809 af Staten og indrettedes til Latinskole; ved dennes Nedlæggelse blev den Realskole (1842), derefter Kommuneskole (1888) og afgiver nu Plads for Kommunens Kaserne.

Følger vi Slotsgade i dens Bue, ser vi for os den mægtige Stenkolos, som er den sidste, men vel ogsaa den ældste Del af Nyborg Slot, der indenfor sine af Tid og Menneskehaand mishandlede Mure gemmer paa

mange betydningsfulde Minder af Danmarks Historie og er Fødested for en af vore mærkeligste Konger, Christian den II.

For at værne Kysterne mod de vendiske Sørøvere byggede Svend Grade omtrent Aar 1157 2 Kasteller ved Store Belt, et ved Korsør og et ved Vindinge Aa. Sidstnævnte

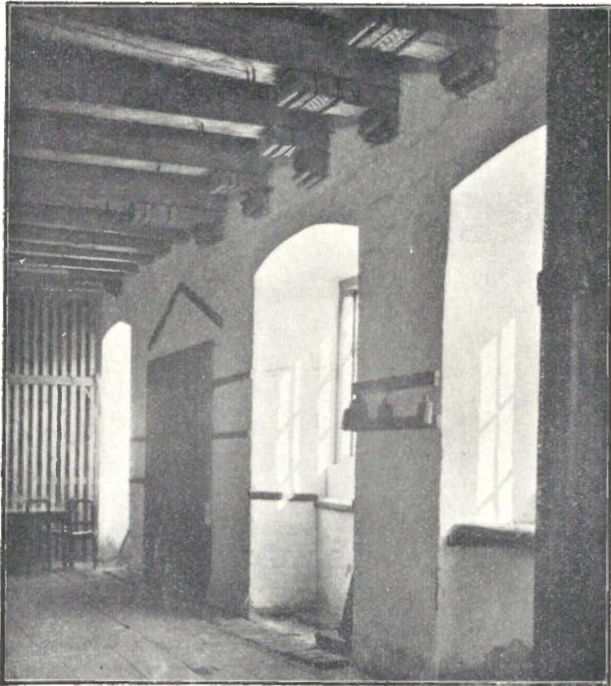

Nyborg Slot.

anlagdes ved Aaens venstre Bred, 1000 Al. syd for Vindinge Kirke. Under hans Efterfølger Valdemar den Store fortsattes Befæstningerne. Kongen anlagde selv et Kastel paa Sprogø, og hans Søstersøn, Hertug Knud, byggede 1170 Nyborg Slot. Dette kaldtes Nyborg i Modsætning til Borgen ved Vindinge Aa, som herefter benævnedes Gammelborg. Under Erik Klipping og Erik Menved beboedes Slottet hyppigt af Kongeslægten, og flere vigtige Danehofsbeslutninger er udgaaede herfra. Ogsaa de første oldenborgske Konger yndede at bo paa Nyborg Slot, og den 1ste Juli 1481 fødtes her Christian den II., til hvis første Barndomstid bl. a. Sagnet om Aben paa Slotstager er knyttet.

Endnu en Gang var Nyborg Slot kongelig Residens, da Christian III. ofte og længe opholdt sig der; men derefter blev Slottet kun Bolig for „Lensmanden“ over Nyborg Len, og saa kom Ulykken over det.

Christian III. lod Voldene om Slottet nedrive og foretog flere Forandringer og Forbedringer ved Bygningerne, han

Riddersalen.

nedrev 30' af Hertug Knuds Taarn (det nuværende Krudttaarn) paa hvilket der findes en Indskrift, der meddeler, at denne Restaurering var fuldendt 1519.

Denne Indskrift lyder saaledes: Christianus Rex, Frederici Primi Filius, Turrim instauratæqve Arcis Ædificia simul oppidi propugnacula posuit anno Dni MDXLIX Regni sui XIII. Paa Dansk: Kong Christian, Frederik den 1stes Søn, opførte et Taarn og den fornyede Borgs Bygninger tilligemed

Byens Fæstningsværker i det Herrens Aar 1549 i sin Rege-
rings 13. Aar.

Medens Svenskerne 1658—1659 holdt Nyborg besat, havde Slottet lidt betydeligt. Ved en Synsforretning, der afholdtes 25. Juni 1663, fandtes Vinduer og Døre borttagne, Lofterne ødelagte og Panelerne mishandlede.

1722 nedbrødes Slottet, Materialierne anvendtes til Bygning af Odense Slot og Strandbastionen; tilbage blev Hovedlængen med Hertug Valdemars Taarn samt Hertug Knuds Taarn.

Hertug Valdemars Taarn, hvoraf man endnu ser Grunden, blev brugt af Postvæsenet til Opbevaring af Pakker under Transport; det nedbrødes 1873. Navnet „Hertug Valdemars Taarn“ stammer fra, at Hertug Valdemar af Sønderjylland, Valdemar Atterdags Svoger, sad fangen i dette Taarn 1342—43 under en Strid med de holstenske Grever, „den kullede Greves“ Sønner, der endnu paa den Tid var Herrer paa Fyn.

Siden 1864 benyttedes Hovedlængen til Artilleridepot og Munderingskamre for Garnisonen.

Artilleridepotet blev fuldstændig nedlagt i Slutningen af Halvfemserne.

Hertug Knuds Taarn har i det samme Tidsrum været benyttet til Opbevaring af Ammunition.

I 1899 foretoges under Nationalmusæets Tilsyn en Udgravning, der gav gode Resultater med Hensyn til Bestemmelse af de nedrevne Bygningers Beliggenhed, ligesom det godtgjordes, at det nuværende Taarn er det oprindelige af Slottet, altsaa Hertug Knuds Taarn, og ikke som af nogle antaget et Porttaarn, hvilken Antagelse var begrundet i, at der i Graven ud for Taarnet lige overfor Kommandantgaarden fandtes 3 Murstenspiller af den tidligere Bro; men samtidig fandtes Fundamentet af 2 Porttaarne, hvorfra Vindebroen var bleven hejst.

Der findes paa Slottet en gammel Riddersal med svært Egetræs Gulv (rimeligvis fra Erik Klippings Tid) og smukt udskaarne Knægte, der bærer Loftsbjælkerne.

— — Slottet kan beses ved Henvendelse paa Kommandantens Kontor.

Volden. Har man ved Synet af Slottets tungt forvitrede
Land- Stenmasse faaet et trist Indtryk af Menneskeværks
porten. Forgængelighed, passer det godt i Stemningen, bag ved
Mindes- Forgængelighed, passer det godt i Stemningen, bag ved
mærket Slottet at komme ind paa Voldterrænet, navnlig en
for 14. Efteraarsdag, naar de gule Blade hvirvler ned fra
Novbr. Træerne og lægger sig paa Voldskraaningerne.

1659. »At gaa en Vold« var tidligere Nyborgensernes
Døv- Lyst, da den hyggelige, med Kastanietræer beplantede
stum- Vold strakte sig rundt om Byen; nu er kun en lille
mesko- Rest tilbage af den Vold, som Kongerne Christian III.
len. og Frederik III. anlagde til Værn for Byen, men som
rigtignok aldrig blev Vidne til Kamp og Forsvar; og
dog har den een Gang været i fremmedes Magt, den
Gang Spanierne den 9.—11. August 1808, inden
Indskibningen paa den engelske Flaade, gjorde sig til
Herrer over Nyborg Fæstning.

Den korte Spadseretur paa den nuværende Vold er for
Resten hyggelig nok; og naar man hen til Vandværks-
taarnet og Vandværkshøjen, lønner det sig at be-
stige denne; man har her en prægtig Udsigt til alle
Sider: som et herligt Panorama breder sig for os
Byen og Fjorden, til andre Sider Marker og Skove og
Bæltets vide Flade; her er Nyborgs Udsigtspunkt.

Ved Enden af Volden kommer man — forbi Brygge-
riet Carlsminde, hvis Fabriksbygninger ligger neden
for Volden, — til »den høje Eksercerplads«, der til den
ene Side begrænses af Eksercerhuset; mellem 1820
—30 opførtes dette oven paa den gamle Landport,
hvortil vi naar ad en Bakke tilhøjre, der fører ..
Stendamsgade.

Selv om alt andet af Fæstningsværkerne forsvinder,
vil forhaabentlig Landporten blive bevaret som et
ejendommeligt og enestaaende Minde om svundne
Tiders Tvangsforhold, da Byens Port om Natten
blev lukket for Borgerne af Kommandanten, og da

Landporten med Lindealleen.

Landporten (1660).

Bøndernes Vogne maatte standse paa Ravelinen udenfor Porten for at undersøges af Accisebetjenten. Alt dette er forbi; mange Steder fra er Adgang til Byen; men endnu er dog den gamle Landport den kæreste Vej for Befolkningen: gennem den kører man i glad Stemning, naar Hviletidens Frihed vinker, ud til det muntre Liv i Skoven, gennem den vender man træt tilbage til Nattens Stilhed og Fred, og gennem Land-

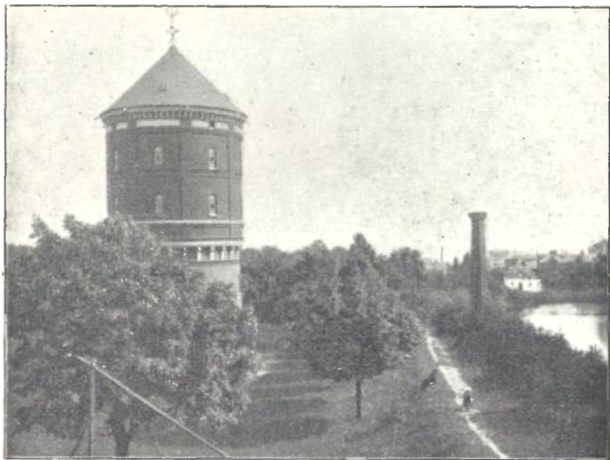
Mindestenen.

porten, ved enhver Nyborgenser, gaar den sidste Vej til Hvilen paa Kirkegaarden.

Sammen med Landporten hører den overordentlig smukke Lindealle imellem Graven og den lave Eksercerplads; for Enden af Alleen, ligefor Odense Landevej (Vestergade) staar Mindestenen for Slaget ved Nyborg den 14. November 1659; den blev paa Foranledning af Svendborg Amts historiske Samfund ved private Tilskud rejst 250 Aarsdagen for Slaget, og hele Mindesmærket er tegnet af Arkitekt Aug. Colding.

Hovedindgangen til Kirkegaarden er ved Enden af Ravelinsvej; Nyborg Kirkegaard er meget smukt beplantet og røgtes med stor Omhu; ligefor Hovedvejen er rejst et smukt Minde for de i 1848—50 og 64 faldne Soldater fra Nyborg.

Den lave Eksercerplads benyttes af Ungdommen som Sportsplads og begrænses imod Nord af den kgl. Døvstummeskole, opført 1890—91 (Arkitekt

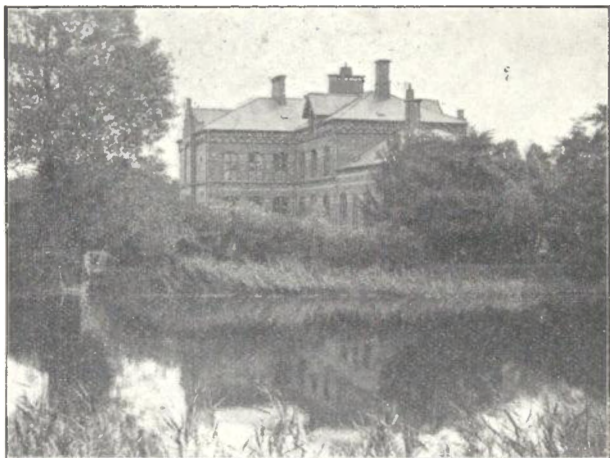

Vandtaarnet.

Levy). — Gaar man forbi Skolen op ad mod Volden, kommer man til den ydre Fæstningsgrav, og langs med denne, nedenfor Volden, løber en særdeles hyggelig lille Sti tilbage forbi Vandværket (anlagt 1876); den er Nyborgs romantiske Sti — en Kærlighedens Sti for elskende, de stille Minders Sti for gamle, og ved Solens Nedgang i Vesterled sendes milde Straaler over dem alle saavel som over Skraaningernes grønne Buske og Gravens blanke Flade.

Real-
skolen.
Jomfru-
taarnet.
Syge-
hus-
vejen.

Vi er naaet tilbage til Udgangspunktet, det gamle Slot, og forlader nu denne stilfærdige Del af Byen for til Slutning herude at følge en Vej, der mere fører os ind paa Nutiden og dens Virksomheder, om den end, som liggende i Byens Udkant, har bevaret et landligt Præg. Vi gaar forbi Villa »Roligheden« og kommer til Realskolens rummelige Legeplads.

Realskolen.

Nyborg Realskoles Bygning er opført i gotisk Stil 1887—88 (Arkitekt Schwane flügel); den rummer en særdeles virkningsfuld Forhal, der gaar gennem 2 Etager og er smykket med Gipsbuster af berømte danske Mænd; Skolens Musæum indeholder en forholdsvis betydelig, forskelligartet Samling.

Forbi Realskolens Have paa Kongens Bastionsvej gaar vi hen imod Fattiggården (1881); paa Vejen har vi lagt Mærke til det lille hvide Taarn paa venstre Side af Vejen; det er Jomfrutaarnet, som

tidligere hørte med til de her i 1660 opførte Palissader, senere blev brugt som Sømærke og nu staar som et fredet Minde, beskyttet ved Sagnetts hemmelighedsfulde Nimbus. Idet vi svinger til højre paa den saakaldte Sygehusvej langs Fæstningsgraven, ser vi til venstre det ny Elektricitetsværk (1908, Arkitekt Colding), og bag ved dette Gasværket (1898) samt det offentlige Slagtehus.

Voldgraven med Sygehusene.

Sygehusvejen er ikke alene en smuk Vej, der paa et Stykke strækker sig imellem Graven og Hjulby Aa, hvorfra Vandet løber til Vandværket og de forskellige Grave; men den er ogsaa en fornøjelig Vej, fordi langs med den hver Plet er optaget af de saakaldte Kolonihaver, hvor man om Aftenen kan se Besidderne i travl Virksomhed med at grave, luge eller pynte, for at disse Smaahaver kan give dem et kært og fredet Opholdssted i Sommeraftenernes Hviletider. Og inden St. Hansdag hører Nattergalen hjemme her;

fra det lille Krat paa den anden Side Aaen lyder dens klare Triller opmuntrende ud til de spadserende og arbejdende.

Vejen ender ved Sygehusene; først Epidemihuset (1892—93), derefter det civile og det militære Sygehus (1878), og forbi Døvstummeskolen naar vi ud paa Odense Landevej; det sidste Stykke af Vejen kaldes Helgetoftevej efter den tilstødende Mark, der af Valdemar den Store blev tillagt den i Nærheden liggende, af Hertug Knud 1175 opførte St. Helge Kirke; denne afbrændte i Grevens Fejde tilligemed den Del af Byen, der da strakte sig derud. Af Christian den III. opførtes de ny Fæstningsværker saaledes, at denne gamle Del af Nyborg kom til at ligge udenfor Voldene og ikke mere blev bebygget.

Da man formener, at der maa findes Rester af St. Helge Kirke, agter Nyborg Turistforening med Bistand af Nationalmusæet at lade disse Forhold undersøge.

Øster-
Boule-
vard.
Vagten,
Bredals
Monu-
ment.
Kirken.
Præste-
gaarden
og Kors-
brødre-
gaards
Kloster.

Efter at vi saaledes har fuldendt vor Vandring i denne Del af Byen, vender vi tilbage til vort første Udgangspunkt, Statsbanegaarden og Industrihotellet; herfra gaar vi over Gaden til Øster-Boulevard og kommer hurtigt gennem den til Vagten. Den nederste Del af denne Bygning stammer fra 1645 og blev opført samtidig med Strandporten; da denne blev nedrevet 1855, forhøjedes Vagtbygningen med en Etage; foran den er et Anlæg, hvori der af Nyborg Turistforening er rejst et lille Mindesmærke for den kække Peder Bredal, der i Februar 1658 saa udholdende forsvarede sine Skibe i Nyborg Fjord mod Svenskernes Angreb og tilsidst reddede dem bort. Den lille Støtte blev afsløret den 21. Oktober 1900.

Hovedvagten.

Adelgade.

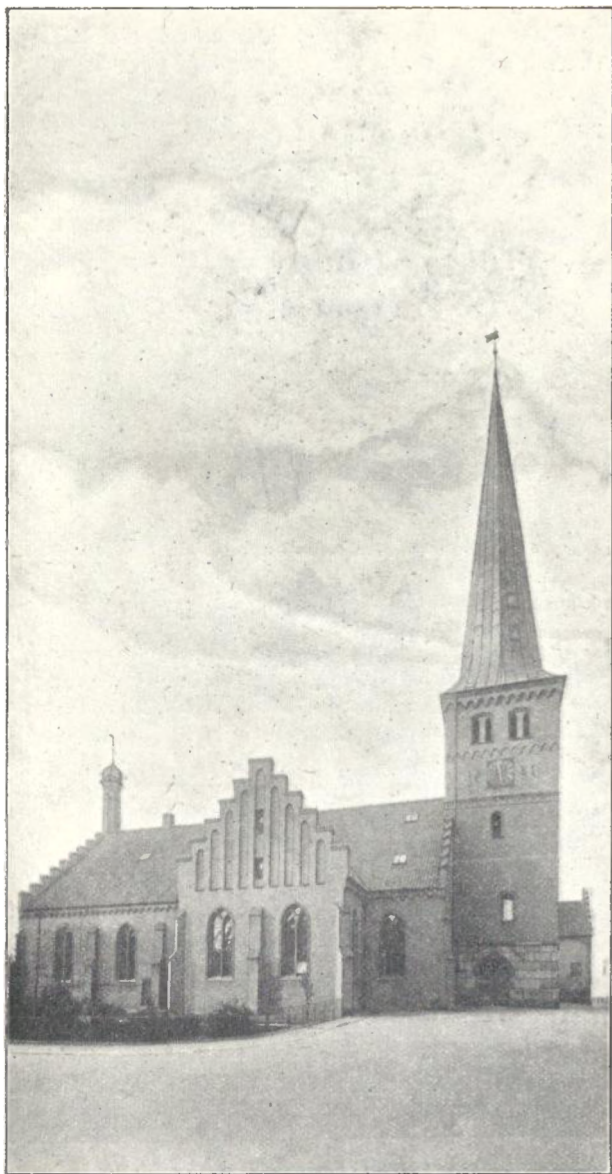
Bag ved Vagten ligger den brede Adelgade, og i Baggrunden af denne findes Kirken og de gamle middelalderlige Bygninger, som det nu er lykkedes at restaurere, saa at de staa som talende Vidner om gammel dansk Bygningskunst.

Nyborg Kirke, „Vor Frue Kirke“ kaldet, skal være opført af Dronning Margrethe; den grundlagdes 1388 og ind-

Bredals Monument.

viedes 1428 af Biskop Nafne fra Odense. Kirken var i sin Begyndelse mindre end den nuværende, Koret i Øst er tilbygget noget senere, dog i det 15de Aarhundrede, da de ved sidste Restaurering fundne Rester af Kalkmalerier i Korets Skjoldbuer med nogenlunde Sikkerhed skriver sig fra denne Tid. Kirkens Taarn er opført 1581 og forsynes med Spir 1588; det lille Taarn i Øst er fra 1600. Kirken er undergaaet mange Forandringer i Tidernes Løb, og alt har ikke været gjort med lige nænsom Haand overfor dette prægtige middelalderlige Bygværk, der i hele sit Anlæg har et Præg af Højhed og Ro, som fortjener at staa uberørt gennem Tidene. Kirkerummet er treskibet med spidsbuede Hvælvninger over alle Skibene og har tvende Kapeller i Nord og Syd;

Nyborg Kirke.

det nordlige er nyopført i 1870, det sydlige ombygget samme Tid. Den i 1870 stedfundne Restaurering ændrede saa meget ved Kirkens Plan i de ydre Linier, at ikke meget er oprindeligt paa disse Steder, næsten alle Ydermure blev ved den Tid ommurede og udbedrede uden Hensyn til Forbandt og den ejendommelige Fugning i det gamle Murværk, det indre blev ommalet, dekoreret med røde og grønne Sten paa Pillehjørner og lignende Steder, et Sideskib i Nord nedbrødes helt, ligesom de i Kirken indbyggede Pulpiturer nedtoges. Tidligere har Kirken haft flere Farver (blaa o. lign.),

Korsbrødregård.

dens Piller var alle stærkt ødelagte i Siderne, dens Gulv har ligget lavere, dens Vægflader dækkedes af tykke Puds-lag m. m.

I 1908—10 foretoges en Istandsættelse af Kirkerummets Indre (Arkitekt Aug. Colding), hvorved dette blev afrenset for Tidernes dækkende Lag, Murværket udbedredes, og Kirkens Indre heledes saa meget, en begrænset Sum tillod; dens Murværk staar herefter som oprindeligt med Middelalderens djærve Storladenhed over sig, med kraftige Munkestens bærende Ler under hvide, lette, kuplede Hvælvinger.

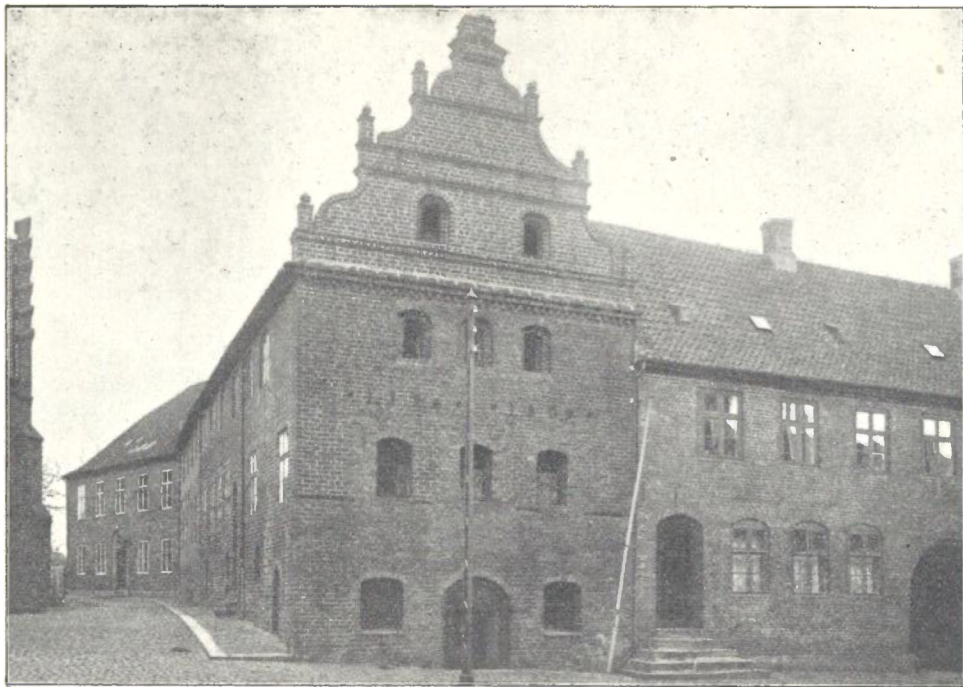
Tidens Stormænd i Staden har skænket „Kirken til Zirat“, dem og deres Slægt til en ævig Amindelse“ en

Række prægtige Epitaphier i Sten og Træ, der for sig er en hel Kulturhistorie, visende et Kunsthaandværk, vor Tid hidtil ikke har naaet; de fleste er sikkert gjorte af jævne Provinshaandværkere, for hvem det har været en Leg og Øjensfyrd at tumle med en saadan Opgaves Løsning til Ære for dem selv og deres Tids store Mænd. Man lægge Mærke til Sansen for Guldpaalægningen, hvorledes Sten og Træ foldes ud og ind, for at Forgyldningen ret kan virke i Lyset. Et af Lerckernes (Raadmand og Tolder Jacob Lerckes) Epitaphier (det østlige i søndre Kapel) ender i Menneskeansigter, mer og mindre forvredne i alle Udkæringerne; dette og Prædikestolen (skænket Kirken 1605 af Borgmester Mads Lercke) er begge skaarne af Mester Anders Sørensen fra Odense og er dejligt Billedskærerarbejde, saa det skal erkendes, at Anders Sørensen bar sit Mesternavn med Rette. Blandt de kønneste af Epitaphierne maa vel regnes det, der ses i nordre Kapels Nordvæg, opsat 1653 af Ridefoged, Raadmand og Tolder Bertel Hansen og Anna Pedersdatter; der er over dette Arbejde en Helhed og Harmoni i Linierne, som er beundringsværdig.

Kirken ejer fire Lysekroner, hvoraf de tvende i Midterskibet er meget ejendommelige. Den mindste ved Kirkedøren er ret enestaaende i Landet, den er et ægte gotisk Arbejde med de opadstræbende Lyseholdere og stammer sandsynligst fra Kirkens Oprindelse; Kronen er udmærket i sin Tegning og Udførelse og særdeles velbevaret. Den anden Krone, sjælden i Størrelse og Skønhed, er skænket af Borgmester Peder Nielsen (Epitaphiet med hans Billede hænger paa Vestvæggen, nord for Kirkedøren). I søndre Skibs østlige Del er 1909 indsat en da udenfor Kirken staaende, meget smuk Smedejærnsdør; den er udført 1649 af Karen Krabbe som Gitter for en større adelig Begravelse, hvis Kapel laa i Kirkens Sydside.

Kirkens Altertavle (Eckersberg: Bjærgprædikenen) og Døbefont er af nyere Oprindelse, fra Midten af det 19de Aarhundrede.

Kirkens 5 Klokker er meget gamle. Den mest sjældne er „Vægterklokken“, støbt 1523 af Støberen Oluf Kegge; dens Ejendommelighed er Reliefferne paa Siderne, visende Biskoppens Intronisation, d. e. højtidelige Anbringelse i Bispesædet; den største Klokke hedder „Hosianna“ (tidligere

Gyden ved Kirken.

fejlagtig kaldet „Mariaklokken“) og er støbt 1450, sandsynligvis af en Mecklenburg-Schwerinsk Støber.

Præstegaarden i Nyborg stammer fra ca. Aar 1400 og har uafbrudt i 500 Aar været Bolig for Sognepræsterne. Bygningerne blev restaurerede i 1908, hvilket gav et nøjere Kendskab til deres Historie. Selve Præstegaarden er en firkantet Bygning, der har haft kamtakkede Gavle i Nord og Syd, ud mod Korsbrødrestredet og mod Skippergade; dens Facader har ligget i Øst og Vest, og Vestfacaden har været omtrent, hvor Gadedøren nu sidder. Dette erfarede man ved at finde Vinduer i den ene Skillevæg i Vest inde i Præstens Stue. Ved Restaureringen blev Fundene istandsatte, og „Præstens Stue“, der er tilgængelig for alle interesserede tilreisende, frembyder et udmærket Billede af et kønt, middelalderligt Opholdsrum med det svære Bjælkeloft og Vinduesnicher.

Under Præstegaarden er nogle velbevarede, hvælvede Kælderrum; til denne Bygning er derefter i Renæssancetiden blevet føjet en Sidebygning, der strækker sig fra Gadedøren hen til nærmeste Hus mod Vest, Borgmester Jens Madttsøns Gaard. I gamle Dage har her altsaa været et Stræde ned til Vandet i Fjorden. En Mærkelighed i Præstens Stue er de gamle Mursten med den indtrykte Nøgle med et S. P. i Leret (før Brændingen); dette Mærke viser, at Stenene er fra St. Petri Teglværk, der i Renæssancetiden laa ved Lübeck og sendte sine Varer rundt langs Østersøens Kyster; nogle er altsaa havnede i Nyborgs gamle Præstegaard.

Korsbrødregaarden er beliggende paa Hjørnet af Adelgade og Korsbrødrestredet. Det oprindelige i denne Samling Bygninger er Hjørnehuset med Gavl mod Adelgade og med Længde fra Adelgade til Jens Madttsøns Gaard, der ligger midt i Strædet. Denne Bygning er opført omkring Aar 1400 og tilhørte fra denne Tid og indtil Reformationen Antvorskov Kloster, der har brugt den som Udliggerpost for sine Klosterbrødre. Den havde oprindeligt kamtakkede Gavle, har en prægtig, i 1909 restaureret, overhvælvet Kælder med muret Vindeltrappe og nydelige, højtsiddende Vinduespartier. I 1614 ejes Gaarden af „Rigens Skriver“ Anders Hansen, der tilbygger Fløjen mod Syd langs Adelgade. Hans Tavle med Inskription og Bomærke sidder over Porten (den latin-

ske Indskrift siger oversat paa Dansk: „Naar Gud giver, kan hverken Misundelsen eller Vreden faa Magt“) og hans Epitaphium med Billede af ham og Familie hænger i Nyborg Kirke paa Østvæggen ud til Strædet. Da hans Arbejder paa Gaarden falder i Renæssancens skønneste Tid i Danmark, udfører han Gavlen med svungne Profiler, tager Kamtakkerne af Hovedgaardens Gavl mod Adelgade og paabygger ogsaa her den enestaaende svungne Gavl. I 1650 ejes Gaarden af Borgmester Jens Madtsøn eller Madsen, som opfører Tilbygningen i Nord og altsaa lukker mellem Korsbrødregarden og Præstegaarden. Denne Tilbygning frembyder ikke i Udførelse saa megen Skønhed, som de tidligere Arbejder.

Gaarden er derefter i Aarhundredernes Forløb blevet omhygget paa forskellig Vis og med uskønsom Haand overfor dens kulturelle Værdi. Dens nuværende Ejer, Hr. Sparekassedirektør, Konsul A. Gundel, har nu i Tidsrummet 1903—09 ladet den istandsætte, hvorved er fjærnet, hvad fjærnes kunde, under Hensyn til Brugen af Ejendommen, og en Restauration foretaget af de betydelige Rester, der her fandtes af god gammel Bygningskunst. (Arkitekt Aug. Col-ding, Nyborg).

Paa Bygningens Hjørne ud mod „Hotel Postgaarden“ fandtes tidligere en Karnap, der blev nedrevet i Midten af forrige Aarhundrede; men der fortælles endnu, at det var i denne Karnap, Carl d. X. Gustav holdt Krigsraad og fattede den afgørende Beslutning om den svenske Hærs Overgang til Øerne (5. Februar 1658).

Fra Kirkens Taarn med det velkendte slanke Spir lyder Klokkernes malmlfulde Toner til Dagens Tider, til Højtid og Fest, her som andetsteds; men særegen for Nyborg er Klokkeringningen hver Aften Kl. 9³/₄; om det nu er, som Sagnet lyder, et Minde om Byens Befrielse for Svenskerne 1659, eller, hvad ogsaa kunde tænkes, Ringningen ved dette Klokkeslet stammer fra den Tid, da Kirken var Skolens Moder, og Klokkernes Lyd Kl. 9³/₄ kaldte »Peblingerne« til Sengs — det bliver vel aldrig oplyst; men den stemningsfulde Klokkeklang hører ubrydeligt Nyborg til.

Skolen hørte sammen med Kirken, derfor byggede ogsaa Dronning Margrethe »den latinske Skole« i umiddelbar Nærhed af Kirken, nord for denne (1412); her var dens Plads, til den, som tidligere anført, flyttedes til Gaarden paa Hjørnet af Kongegade og Slotsgade; Kirkens Skolebygning blev nedrevet 1872. — Nu omgives Kirken paa den nordlige og østlige Side af den gamle Kirkegaard, der er omdannet til et smukt Anlæg, hvori endnu enkelte Familiegravsteder er bevarede fra Tiden før 1818.

Pladsen paa denne Side af Kirken ned igennem Baggersgade var fordem Nyborgs Torv og blev efter det nuværende Torvs Oprettelse (1586) kaldt for Gammeltorv. Baggersgade har faaet Navn efter Etatsraad Bagger til Juulskov († 1791), der foruden flere andre Legater oprettede den endnu i Gaden liggende Gaard til »Hospital og Arbejdsanstalt«; nu for Tiden bruges Stiftelsen som Hjem for gamle Kvinder.

Vender vi tilbage forbi Kirken til Adelgade, passerer vi Byens ældste Hotel, det endnu saa vel ansete »Hotel Postgaarden«; herfra udgaar Kongegade, der er Byens største Forretningsgade; særlig maa her fremhævet Firmaerne V. og C. Schönemanns landskendte Forretninger og industrielle Etablissementer. Idet vi gaar hen imod Vagten, ser vi til venstre ned ad Skippergade, der ved sin ejendommelige Krumning og sine gamle Bygninger uvilkaarlig fremkalder Ønsket om, at en behjærtet Maler, i Stedet for det nuværende graat i graat, vilde give Façaderne en rask Omgang med kraftige Farver.

Til højre for Vagten fører Vester-Boulevard ud mod det ved Realskolen liggende Parti; paa Hjørnet findes Højskolehotellet, vel anbefalelsesværdigt for Ro og Hygge, og længere nede ved Havnen

»Hotel Royal«, fra hvis Altaner der er en prægtig og livlig Udsigt over Havn og Fjord.

Her ligger Svendborg—Nyborg Banens lokale Station, og forbi den gaar vi ad Strandvejen ud til Villakvarteret, medens til den anden Side Havnegade forbi Toldboden fører os over den ny Jernbanebro ud mod Knudshoved.

Foran os har vi Nyborg Havn; bred og dyb

Skippergade.

folder den sig fra Øster- og Vesterhavnen ud i den ny Havn og aabner sig i Fjorden, der danner dens Red; derfor kan Nyborg Havn ogsaa modtage Atlantens store Dampere, og de Dage, de ligger ved Bolværkerne, er der Liv og Fart blandt Havnens Arbejdere.

Vekslende og tiltrækkende er Billedet ogsaa, naar danske Krigsskibe flyder stolt paa Fjorden, mens de sorte Torpedobaade fylder Havnen, og smaa Dampere pilsnart jager frem og tilbage; eller naar ved Som-

merens Kapsejladser de hvide Sejl fører Baadene som Svaner over Banen fra Havnemolen til Slipshavn og Kajberg. Og daglig, regelmæssige som Urværker, staar Færgerne ud og ind af deres Lejer, medforende Mennesker og Gods, Glæder og Sorger, Pust fra den store Verden, som stryger forbi den lille By, der ligger til en Side, fredelig gemt.

Rummelige og store Pakhuse ligger langs Havnens

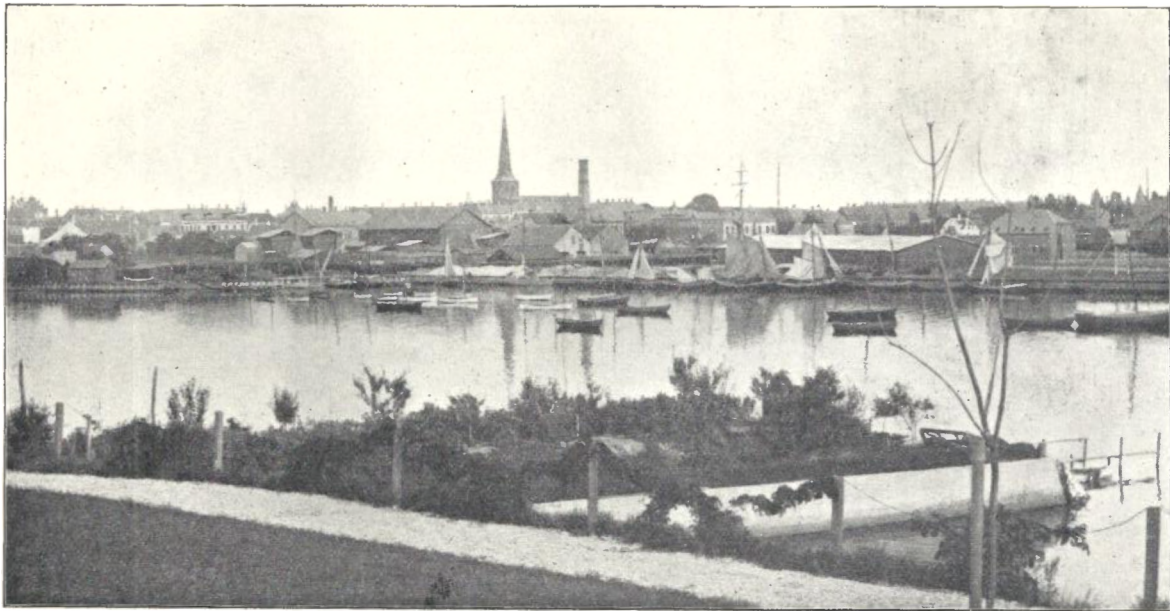

Nyborg Havn.

Bolværker tillige med enkelte Fabrikker, et Cikorie-tørreri og en Ammoniakfabrik.

Paa Molerne, de gamle og de ny, spadserer Nyborgs Indbyggere; »at vende Broen« kalder de Turen paa disse gamle Moler. De ser med Glæde paa deres Havn; den er deres Haab; ad dens blaanende Veje skal Fremtiden komme, paa dens Bølgers Ryg skal ny Virksomheder bygges op.

Havnen ligger i det inderste af Nyborg Fjord, der inden for Halvøen Østerø skærer sig ca. 4 Km. ind i Lan-

Nyborg Havn set fra Dyrehaugekvarteret.

det og afgiver en god Red mod alle Vinde, endog for meget store Skibe. Denne Red var tidligere den eneste Ankerplads for Byen. Begyndelsen til Anlægget af den nuværende Havn blev gjort 1823, da Østerhavnen opstod ved Opførelsen af en Fangarm for at holde Tangen borte fra Skibsbroen; 1852—55 anlagdes Vesterhavnen; 1883 aabnedes syd for disse Bassiner Dampfærgehavnen (der kun benyttes af Dampfærgerne), 1886 anlagdes en mindre Baadehavn; senere er der foretaget ny Udvidelser og Uddybninger baade af Havnebassinerne og af Sejlløbet (Dybden i Østerhavnen er ca. 5,6 m., i Vesterhavnen 4,4 m.), og endelig er der 1899—1901 anlagt en ny Havn mod Syd (aabnet Decbr. 1901), der har en Dybde af 7,5 m., ligesom Sejlløbet er blevet udvidet og har faaet samme Dybde.

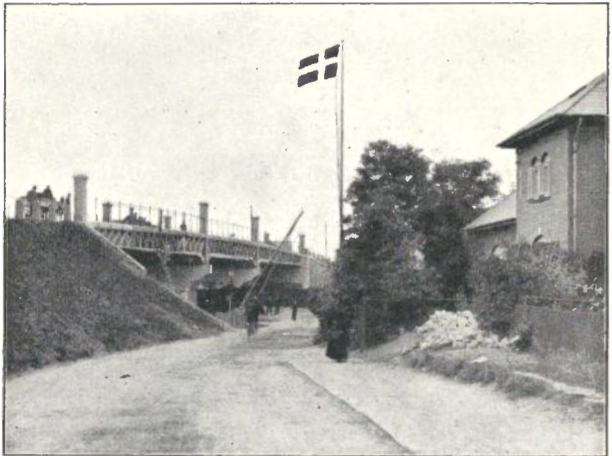
Nyborgs Omegn.

Ved den nu fuldførte Vandring gennem Byen haaber vi at have paavist, at Nyborg, trods de veksellende Tiders Overlast, dog gemmer adskillige betydningsfulde Minder og tillige fremstiller Billedet af en By med Muligheder for en levende Fremtid; men vi indrømmer ogsaa straks, at Nyborgs væsentligste Tiltrækning for Turister er ikke Byen selv, men dens smukke Omegn. Vel skyller Storebælt ikke som Vesterhavet op mod de bølgende Klitter, ej heller som Kattegattet mod blødt svungne Bakker; men den brede, aabne Strand i Bøgelundens Ly, de frugtbare Marker og Herregaardenes kransende Skove danner et ægte dansk Landskab, der af alle, der kender det, regnes for et af de skønneste i vort Land og derfor søges atter og atter.

Midtpunktet er Christianslund; men inden vi begiver os derud, vil vi gerne foretage to smaa Udflugter, som nemmest foretages fra Byen selv: det er Turen til Knudshoved og til den optiske Telegraf.

Knudshoved.
Slipshavn.
Epileptikerhjemmet.

Op over den ny Jernbanebro, der giver denne Del af Byen et helt storstadsagtigt Præg, naar vi til Knudshovedvej, der gennem den sidste Række Huse fører os ud i et helt ejendommeligt, barskt Landskab med Moser og Enge og græstoppede Marker. Vi kunde ogsaa fra Broen have fulgt Sølystvej til det smukke Rekreationshjem, »Sølyst«, der af Købmand Martinus Rasmussens Arvinger er oprettet til Brug

Den ny Jernbanebro.

i Sommertiden for svagelige Damer mod en ringe daglig Betaling. Herfra kommer man ad en nyanlagt Fodsti nærmere til Fjorden, og forbi en Række Arbejderboliger og Villaer gaar man langs Stranden til Epileptikerhjemmet, hvor henved 30—40 svagelige Drengene under de sundeste og bedste Forhold søger Helbredelse; paa Muren af den i 1909 opførte Sygehusbygning er indsat et i Sten udhugget Portrætbillede af Provst W. Hjort, under hvis energiske og omsigtsfulde Ledelse som Bestyrelsens Formand denne fortræffelige Institution er grundlagt og fremskreden.

Fra Epileptikerhjemmet kan man følge en noget besværlig Sti langs Stranden til Slipshavn; det lønner sig; thi Udsigten herfra til Fjordens anden Side er, navnlig ved Solnedgangstid, betagende smuk. Men man kan ogsaa ad Kørevejen til venstre søge tilbage til Knudshovedvej; inden denne saa svinger til højre, gaar en Vej langs Stranden til venstre forbi Villaerne til Christianslund: denne Tur — ad Knudshovedvej og Christianslund — kalder Nyborgenserne »at gaa en Ø«; vi er nemlig nu paa »Østerøen« og gaar forbi Eksercerpladsen og de militære Skydebaner til Slipshavns Skov, der ejes af Stamhuset Juelsberg og navnlig i Løvspringstiden søges af mange for dens Skovbunds Skyld. Saa naar vi Knudshoved, der øde og fladt strækker sig ud i Bæltet; fra Fyret er en storartet vid Udsigt, og paa Molen staar man omgivet af Storebælts snart blide, snart kaade og larmende Bølger; fra Knudshoved fører Vejen til Slipshavn, der med sin Lodstation og Havn danner en hyggelig lille Enklave og er et søgt Hvilested for fiskerielskende Bybeboere; lidt sydligere ligger den lille Ø Lindholmen med et ikke ubetydeligt Aalefiskeri i det grundede Vand.

Den 11. August 1808 gik Marquis de la Romana med sine Spaniere om Bord paa engelske Skibe for at sejle tilbage til Spanien og hjælpe sine Landsmænd, der havde rejst sig mod Napoleon.

Spanierne var nødt til at efterlade deres Heste, og i Vildskab vendte da disse Dyr sig mod hverandre og sparkede og bed adskillige til Døde. Sagnet fortæller, at af den med dette ædle spanske Blod gødede Jord fremspirede de pragtfulde røde Valmuer, der skinner frem paa Nyborgs Marker.

En anden Udflugt til en helt forskellig Natur er den lille Spadseretur, som i Nyborg kaldes »at gaa

Den optiske Telegraf«. Ad Pilshusevej til højre ad den gamle Svendborgvej har man stadig Telegraftaarnet for sig; dette blev tidligere brugt til optisk Telegrafering med forskelligt farvede Plader, men bruges nu til Beboelse; ved Foden af det flyder Hjulby Aa, ogsaa kaldet Lade- gaardsaaen, fordi den, i Svenskekrigen ødelagte, til Slottet hørende Ladegaard laa ved Aaens Udløb fra Hjulby Sø. Paa begge Sider af Aaen strækker sig et skraanende

Indgangen til Christianslund.

Krat, og Fodstien igennem dette afgiver en saare idyllisk lille Spadseretur. — Ad den smukke Køreb- ro over Aaen gaar Vejen videre til Odense Landevej tilbage til Nyborg.

Chri-
stians-
lund.

Alle Veje fører til Rom, — alle Veje øst paa, vi har nævnet dem, Fodstier og Køreveje, fører til Christianslund, dette Sommerens Samlingssted for Nyborgenserne og Udflugtsstedet for Selskaber og Skoler langvejs fra over hele Fyn. Efter at have

gaaet forbi den hyggelige og velholdte Have-Restauration »Lunden« og under Viadukten paa Christianslundsvejen naar vi snart Indgangen til den lyse, friske Bøgeskov med de ranke Stammer, ved Foraars-tid lignende en let og luftig Bøgehal med et frodigt Græstæppe, isprængt talløse hvide og gule Anemoner. — Hovedvejen fører frem til Restaurationen, der er beliggende ved en smuk aaben Plads, kranset til

Restaurationen i Christianslund.

alle Sider af Skovens Træer. — Den ene Fløj af Bygningskomplekset er opført 1868 og indeholder foruden Restaurationslokalerne tillige et godt anset lille Badehotel med en halv Snes stærkt søgte Værelser, Bindingsværksbygningen i Midten er opført 1837, samme Aar som »Fyns Guvernør« Prins Christian (senere Kong Christian VIII.) aflagde Nyborg et Besøg og derved gav Anledning til at »Hesselskoven« fik sit nuværende Navn: Christianslund.

I denne lave, men paa glade Minder rige Bygning findes »Fugleskydningsselskabets« Sal, der er

prydet med adskillige, mere kuriøse end egentlig kunstnerisk udførte, Malerier, skænkede af de skiftende »Fuglekonger«. Blandt disse Billeder maa dog ogsaa nævnes et vellignende Portræt af vor nuværende Konge, Frederik VIII, der blev ophængt i Anledning af, at den daværende Kronprins Frederik som Fuglekonge deltog i en Fest d. 6. August 1891, ved hvilken Lejlighed han ogsaa skænkede Selskabet en Solvpokal.

Nordre Strandhus.

Naar det ærværdige, i 1801 stiftede Fugleskydnings-selskab aarlig den første Torsdag i August afholder sin Fest, da gjalder det i Skoven af Bøssers Knald og glade Menneskers Raab, men alle de smaa Fugle sidde tavse. Paa andre Dage og Tider er der Stilhed i Skoven; kun Sandet knirker under Barnevognes Hjul, og dæmpede Røster af strikkende Damer lyder ud fra Loggiaens skyggende Dække.

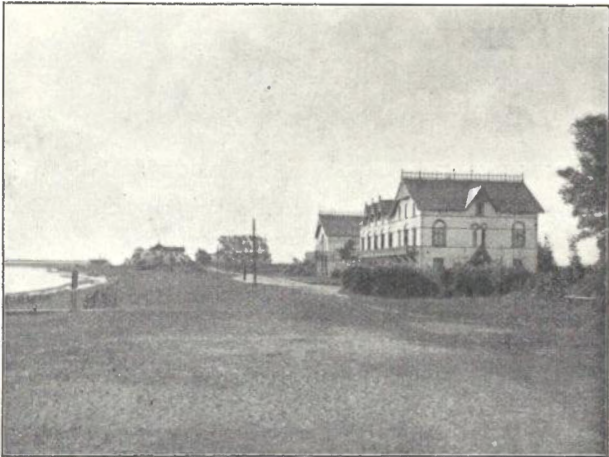
Om Søndagen samler Nyborg Regimentsmusik en lyttende Skare omkring Pladsens Borde, og mangan Aften straalder det hvide Lys ud over festligklædte

Forstranden ved Christianslund.

Damer og Herrer, hvem Musikens Toner byder til Dans i Pavillon. Er der en stadig skiftende Bevægelse paa Pladsen ved Restaurationen, og man længes efter Stilhed, da søger man ind blandt de tavse Træer, eller helst — ud til Stranden.

Forstranden ved Christianslund er ret enestaaende; let skraanende fra Havet strækker den sig i Skovens Længde, med Sand og Marehalm og toppede Græshøje,

Det ny Badehotel.

indbydende til Hvile under Solens Straaler efter det kølige Bad i det friske, saltholdige Vand, og lokkende til Vandring ved Aftenstid, naar Skovens Træer gløder af Solen i Vest, og Fyret paa Sprogø Banke lynsnart glimter over de vuggende Bølger.

Følger man Stranden syd paa, ser man »det ny Badehotel«, der nu under en dygtig Styrelse efter forskellige Omskiftelser samler Gæster til fuldt Hus i Sommerens Maaneder. Vejen gaar forbi smukke Villaer videre over »Øen«; blandt Villaerne maa nævnes »Stjerneskanen«, der oprindeligt er opført af Svenskerne i Krigen 1659--60.

Nord paa kommer vi forbi »Nordre Strandhus«*), der benyttes af Restaurationen i Christianslund, og begynder derefter den smukke Vej til

Tegl-
værks-
skoven.

Teglværksskoven: enten langs Strandkanten eller ad Stien paa den ofte af Havet truede Klint; snart er vi i Skoven og søger hen til det prægtige Udsigtspunkt ved Skovløberhuset; højt hævet over Havet ligger denne Plads, omkranset af stolte Bøge,

med den herligste Udsigt over Bæltet, ned ad mod Sprogø og op ad mod

Romsø, medens i klart Vejr Sjælland toner frem ude i Horisonten.

Ikke saa underligt, at Kronprins Frederik under sit Ophold i Nyborg 1861

yndede denne Plet, hvor-

for den lille Pavillon ogsaa er bleven kaldet »Frederiks Lyst«. Prægtigt er her en Sommerdag med Bølgernes Rislen mod Bredden og den vidtstrakte Udsigt for oven.

Parti fra Teglværksskoven.

*) Fejlagtigt kaldet »Hesselhuset«; dette ligger ved Indgangen til Christianslund og er nu nedrevet

Parti fra Teglværksskoven.

Strand ved Teglværksskoven.

Ad Kørevejen gennem Skoven kommer vi ud paa Skabo-Husevej, der kan føre os tilbage til Christianslundsvejen ved Viadukten. Men vi foretrækker, efter at have passeret »De Døvstummes Landbrugsskole«, at svinge til højre ind i Fredeskoven og Juelsbergskoven, der nu tilsammen tilhører Stamhuset Juelsberg. Begge Skove gennemkrydses af smukke Stier, der snor sig snart under høje Ege- og

Juelsberg.
Rejstrup.
Skabo-
Huse.

Juelsberg.

Bøgestammer, snart mellem frodig Underskov og vildt Krat.

Fra »Præstens Vænge« ved den gamle Skabo-Husevej fører en Hovedsti igennem de smukkeste Partier af Juelsbergskoven og ender ved Kørevejen, der fra Odense Landevej svinger til højre forbi Borgeskov og Skovridergaarden; paa Marken nord paa ses de saakaldte »Svenskehøje«, efter Sagnet Begravelsessteder for de faldne i Nyborg-Slaget. Ad Vejen, eller gennem den sidste Del af Skoven, kommer vi til Juelsberg.

Stamhuset Juelsberg er fremstaaet ved Sammenlægning af Bondegaarden „Bavnergaard“ og de til Nyborg Slots Ladegaard hørende Slotsjorder, der i 1669 og 1672 købtes af Nyborgs „Præsident“ Claus Rasch; han oprettede deraf „Raschenberg“, der senere efter mange Omskiftelser 1770 købtes af Gehejmeraad Gregers Juel, hvis Enke oprettede Stamhuset Juelsberg. Hovedbygningen er opført 1777 i italiensk Renæssancestil og er omgivet af en stor og særdeles smuk Have, hvortil der er Adgang for Publikum. Den nuværende Besidder er tillige Ejer af Stamhuset Hverringe ved Kerteminde.

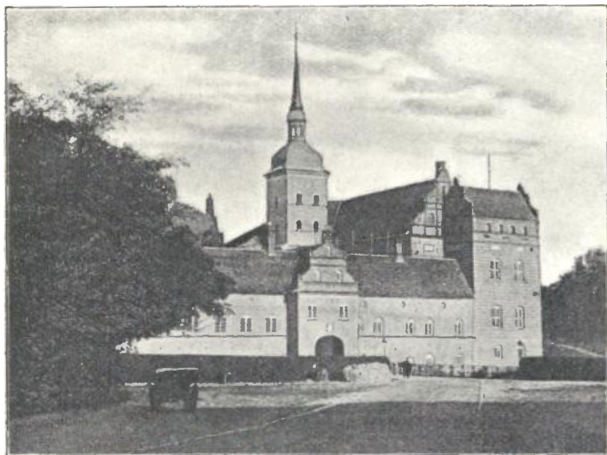
Ved at følge Landevejen forbi Juelsberg kan man foretage en meget tiltalende Udflugt gennem Landsbyen Rejstrup til Fiskerlejet Skabo-Huse, der tilligemed Norden-Huse danner de nordligste Fiskerlejer i Nyborg Tolddistrikt. Derfra svinger Vejen tilbage over Nyborg Jorder forbi »Forpagtergaarden« til Teglværksskoven.

Dyre- Efter at have afsøgt de smukke Skove nord for
haugen. Bæltet vender vi os nu mod den sydlige Omegn; den
Holcken- første Del af denne er »Dyrehaugervejen« langs med
havn. Fjorden; det er en overordentlig livlig og yndet
Kajberg. Spadserevej forbi den dobbelte Række Villaer og med
Udsigten ud over Fjorden, indad til de forskellige
Havne, udad til Mundingen ved Slipshavn og Knudshoved.

Ved Møllen ligger den lille Dyrehaugeskov som en dyb Kløft ned gennem træbevoksede Skraaninger, fra hvis Højder der er smuk Udsigt til forskellige Sider. Skovstien gaar ud til en Vej, der til højre fører over imod Vindinge og saaledes ad Vindingevejen tilbage til Nyborg; en særdeles behagelig Rundtur.

Paa den anden Side af Dyrehaugevejen ud imod Stranden ligger »Jomfruhøjen«, hvorfra der er en yndet Udsigt over Fjorden; endnu videre er dog Udsigten fra »Turisthøjen«, der danner Afslutningen af Bakkedraget ved Dæmningen og er indhegnet af Nyborg Turistforening.

Over Dæmningen naar vi til Holckenhavns Have og Anlæg (til højre) og derefter til selve Slottet med den indre Borggaard.

Holckenhavn.

Holckenhavn hed oprindelig Ulfeldtsholm efter dets første Ejer, Jacob Ulfeldt den Ældre, der grundlagde Gaarden og flyttede dertil fra det nærliggende Koxbølle; ved hans Død 1593 tiltraadte hans Søn, Jacob Ulfeldt den Yngre; men 1616 solgte denne Ejendommen til Fru Ellen Marsvin; af hende blev den sidste Del af Bygningen afsluttet med Kirkefløjen og Portfløjen, og den prægtige og anselige Borg er saaledes fremstaaet i forskellige Partier fra 1580—1634 og opført i den da herskende Renæssancestil. Gaarden kaldtes nu Ellensborg og gik i Arv til Leonora Christina og hendes Mand Corfitz Ulfeldt, der opholdt sig her, indtil de foretog deres sidste skæbnesvangre Rejse til Udlandet.

1671 købte Generalmajor Eiler Holck Godset, som han gav Navnet Holckenhavn og 1672 oprettede til et Baroni. — Den nuværende Besidder, Lensbaron C. E. Holck, Formand for Nyborg Turistforening, har, med Pietet overfor Fortidens Minder, ladet foretage en omfattende Istandsættelse af Slottets Bygninger, hvorved Kalklagene er fjernede, og de oprindelige røde Sten fra Renæssancetiden er kommet til Syne; tillige er Hovedtaarnet blevet prydet med et nyt Spir efter Renæssancens Former; Arbejdet, der er fuldført i Løbet af 6 Aar, har været ledet af Arkitekt Aug. Colding.

Ved Henvendelse til en Tjener kan Kapellet beses; Kirkestolene, Prædikestolen og Præstens Stol frembyder overordenligt smukt Billedskærerarbejde fra gammel Tid, forestillende Lidelseshistorien, Moses og forskellige allegoriske Figurer.

Til Holckenhavn hører Kajberg Skov, beliggende ved Fjordens Munding; den ny Svendborg Landevej fører os ved en halv Times Gang gennem et frodigt Landskab, med stadig Udsigt til Fjorden, hen til Skoven.

Imidlertid er der fra Nyborg en længere, men navnlig paa et enkelt Punkt ganske særlig smuk og ejendommelig Vej til Kajberg: ad Pilshusevej til venstre ad den gamle Svendborg Vej, forbi den nylig anlagte Sofienberg Højskole kommer man til Landsbyen Vindinge; ved Aaen drejer man til venstre og naar gennem Kogsbølle op paa Kogsbølle Banker, hvorfra der er en imponerende storartet Udsigt over hele Omegnen; man synes her næsten ikke at kende igen sit ellers saa jævne Land; gennem det frugtbare Krat »Bøllevænge« fører Vejen til Kajberg. Den skyggefulde, kølige Skovvej ender ved Skovriderboligen, og foran denne breder sig en af prægtige Træer omgivet Plæne ned til Vandet; her er om Sommeren Samlingsstedet for talrige besøgende fra By og Land, kørende, gaaende og cyklende møder de her, enkeltvis eller i Selskab, for at fryde sig ved den skønne Skov og det friske Hav;

efter det landlige Maaltid, hvortil der ydes Hjælp af Skovridergaardens Beboere, samles de til Hvile eller Leg, og undertiden om Aftenen til en hastig Dans paa Plærens bløde Grønsvær. Ved Baadebroen ligger Sejlbade, og om Søndagen farer Motorbaade i regelmæssig Fart frem og tilbage mellem Nyborg og Kajberg. Umiddelbart udenfor Skovens sydlige Del ligger det smukke

Udsigtspunkt, Helvedeshøjen, og Vejen dertil gennem Skoven afgiver en passende Spadseretur.

Hesselagergaard.
Lundeborg.

Endnu er at skildre to længere Udflugter fra Nyborg: til Hesselagergaard med Omegn

Hesselagergaard.

og til Glorup. — Ved Svendborg—Nyborg Banen ligger midtvejs den raskt opvoksende Stationsby, Hesselager, hvortil man ogsaa kan naa fra Nyborg ad den ret bakkede ny Svendborgvej. Lidt udenfor den ældre Del af Byen ligger paa en Mark den berømte Sten, Damestenen eller Hesselagerstenen, der regnes for den største i Danmark og maaler

52 m. i Omkreds og 12¹/₂ m. i Højde over Jorden. — I Nærheden ligger Hesselagergaard.

Den smukke og ejendommelige Gaard er en af Danmarks ældste Herregaardsbygninger; den er opført 1538 af den bekendte Kansler, Johan Friis, der 1550 ogsaa byggede Borreby ved Skelskør. Efter mange Omskiftelser er nu igen begge disse Gaarde forenede i samme Slægt, idet Ejeren af Borreby, Kammerherre Castenskjold, har købt og overdraget Hesselagergaard til sin Datter, Baronesse Blixen-Finecke. — Den tidligere noget forfaldne Hovedbygning er nu fuldstændig restaureret og viser sig atter i sin gamle, karakteristiske Stil.

Gennem Gaarden fører en offentlig Vej, ad hvilken man kan komme til den lille Havneplads, Lundeborg; her er fredeligt og kønt med lette Smaaskove, og Stedet har efterhaanden faaet et Navn som et roligt og behageligt Badested.

Paa Hjemturen (Oure eller Gudme Stationer) kommer man forbi det gamle Herresæde, Broholm, opført i det 17. Aarh. og nu tilhørende Familien Sehested.

Glorup.
Ry-
gaard.

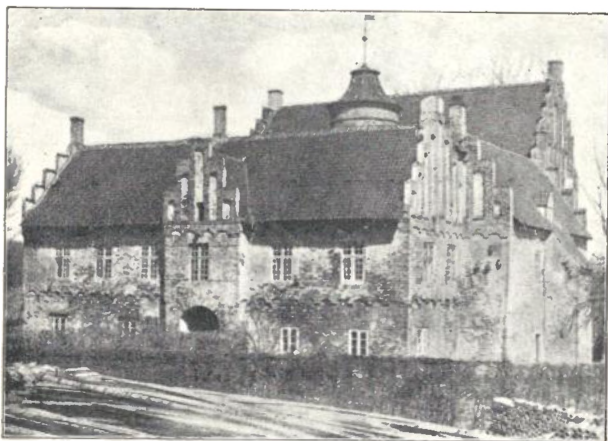
I Sommertiden kan man ved Anmeldelse paa Lokalstationen i Nyborg faa det ordnet saaledes, at Middagstoget standser ved et Trinbrædt ved Glorup, hvorfra atter Retur kan finde Sted om Eftermiddagen; der er fra dette Trinbrædt kun et kortere Stykke Vej til Slottet. Foretrækker man Landevejen, er der enten den ny Svendborgvej til Øksendrup og derfra en Kørevej eller Fodsti til Glorup — eller den gamle Svendborgvej, der fra Vindinge fører til Ørbæk, og derfra forbi Ørbækklunde (opført 1593) til Svindinge; ad en smuk, paa begge Sider bevokset, Vej naar man saa Herregaarden Glorup.

Blandt Glorups Ejere nævnes den bekendte Christoffer Valkendorf († 1601) og senere den fra Svenske-

krigen berømte Hans Ahlefeldt (Mindesmærket for Slaget ved Nyborg den 14. Novbr. 1659); 1762 købtes Godset af Grev Adam Gottlob Moltke til Bregentved, der lod

Glorup.

Rygaard.

den nuværende Hovedbygning opføre. Af hans Enke oprettedes Grevskabet Moltkenborg, og Besidderne har antaget Navnet Moltke-Hvitfeldt.

Glorup er berømt for sin smukke Have, der dels foran Slottet er anlagt i den franske Stil, dels gennem et herligt engelsk Anlæg gaar over i en prægtig Park og omfattende Skove; man glemme heller ikke ved Slottets østlige Omgivelser at beundre de mægtige Skræpper, som H. C. Andersen, der var en hyppig og kær Gæst paa Slottet, har omtalt i »Den grimme Ælling«.

Ikke langt fra Glorup ligger den mærkelige gamle Borg, Rygaard, der er opført 1593 og nu hører ind under Stambuset Moltkenborg.

Af de talrige Herregaarde i Nyborgs Omegn kan endnu nævnes Ravnholt og Lykkesholm, hvortil fornøjelige og smukke Udflugter kan foretages ad Nyborg—Ringebanen.

V. Schönemanns

Nyborg. Boghandel. Nyborg.

Grundlagt 1859.

Største Udvalg her paa
Pladsen i

Rejseartikler

saasom :

Rejsekufferter
Rejsetasker, Haandtasker
Citytasker, Kupekufferter
Rygsække m. m.

Galanterihandel

Største Udvalg
i Postkort

med over 200 for-
skellige Partier fra
Nyborg og Omegn.

Pr. Stk. 5 Øre.
6 Stk. 25 Øre.
12 Stk. 50 Øre.

Papirhandel

Telefon
Nr. 7

Lædervarer

I Bogladen

findes altid stort Ud-
valg i

Rejselitteratur.
Rejsebøger.
Rejsekort.
Guldfyldepenne
til mange Priser.
Postpapir og Konvolutter
i Æsker.
m. m. m.

Kunsthandel

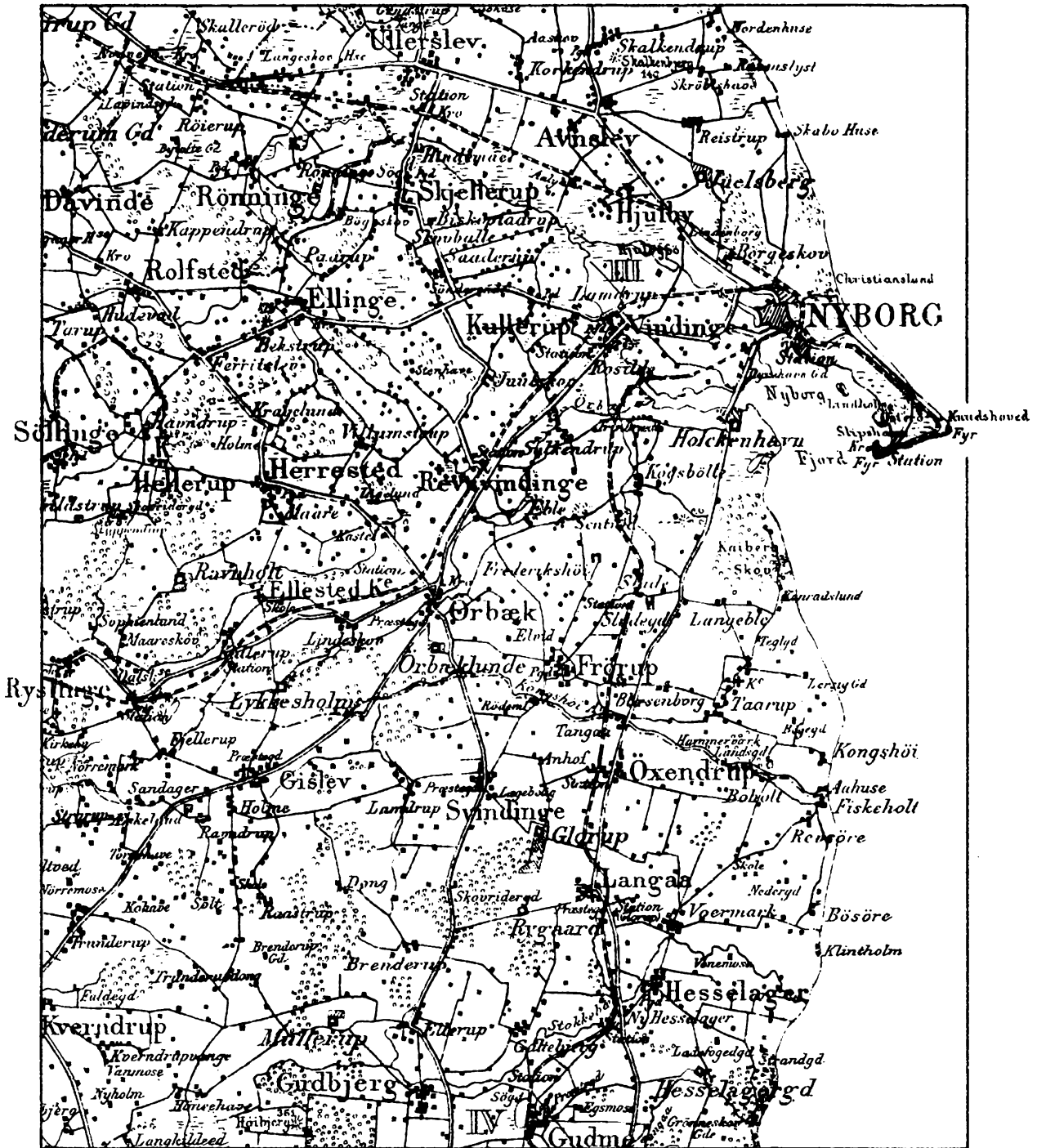
I Schönemanns
Boghandel

findes et enestaaende stort
og smukt Udvalg i Ting
passende til

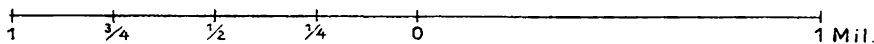
Fest- og Brudegaver.

Stort Udvalg i
SOUVENIRS
med Prospekter fra Nyborg
à 50 Øre pr. Stk.

NYBORG OG OMEGN

Maalestok 1: 140000

**NYBORG
BANK
FOR BY & OMEGN
AKTIESELSKAB**

**Banken besørger alle alm.
Bankforretninger:**

Køb og Salg af fremmed Mønt og Valuta.
Køb og Salg af Obligationer og Aktier mod
1⁰/₀₀ i Kurtage.

Rejseakkreditiver og Checks paa alle større
europæiske og oversøiske Pladser ud-
stedes.

Kupons indløses franko.

Værdipapirer modtages til Opbevaring.

Boxer udlejes til en Pris af fra 15 Kr. aarlig.

For Indskud paa alm. Vilkaar gives 4 ⁰/₀.

For Indskud paa 3 Mdrs. Opsigelse 4¹/₂ ⁰/₀

Endvidere modtages Indskud paa Check-
Konto.

Banken yder Kassekrediter, Udlaan mod
Deposita eller Kaution samt diskonterer
Vexler paa Ind- og Udland.

Engelsk
Beklædnings-Magasin

Hj. af Konge- og Korsgade

Specialforretning
 for
Herre- & Dreengeekvipering

Habitter. Overfrakker.
Regnfrakker.
Sportsartikler. Coul. Veste.
Hatte. Huer. Kasketter.
Manchetskjorter. Cravattes
Alt i Herre-Vask.
Underbeklædning. Sokker.

Største Udvalg
Kun prima Varer.

Billigst af alle!

Telefon 346.

BENDER-PEDERSENS CONDITORI

KONGEGADE 22

ANBEFALES
TURISTER

TELEFON 149

Gottorp & Schrøder-Hansen, Nyborg.

Cykler. Vaaben. Sportsartikler.

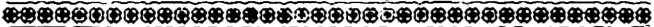
I. Kl. mekanisk Værksted.

Reparatører for Automobilklubben.

Telefon 44.

Benzindepot.

Telefon 44.

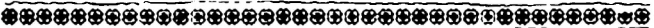

Rejsende til Nyborg

anbefales Højskolehottellets Kafé og Restauration. — Telef. 70.

Adelgade, ved Hovedvagten.

Fr. Sandermann.

NYBORG NY BADEHOTEL.

Gode Værelser. ● ● I. Kl. Pension.

Større og mindre Selskaber modtages.

FRU KINCH.

Kolonial-, Material- & Delikatessehandel.

Vine & Spirituosa fra 1. Kl. Huse.

C. V. Johansen,

Nørregade 18, Nyborg.

Eneforhandling for
Nyborg af

Valtham } Lomme-
 } ure

som absolut er Nutidens
bedste Ankeruhr til

Prisen.

10, 20 og 25 Aars

Garanti.

Alle Slags Lommeure

og Stenure i største

Udvalg til rimelige

Priser.

Urhæder,

Barometre,

Kikkerter,

Briller,

Lommeklive,

Barberklive,

Symaskiner

m. m.

Billigst hos

Uhrmager J. Jensen,

Korsgade 11. — Telf. 182.

Afdelingen for Syrepleje-

artikler anbefales.

— Telfon: Nyborg 182. —

Marcilius Rasmussens

Tapet- & Farvehandel

Telf. Nyborg 17.

Kul, Cinders, Briketter &
Brænde til billigste
Priser. Frit
tilkøbt.

Korn & Foderstoffer
samt Kolonial- og
Grovvarefor-
retning.

==== Markfrø-Forretning. =

Den antiseptiske Barber- & Frisørforretning,

Korsgade 10, Nyborg,

bringes det ærede Publikum i velvillig Erindring.

Alle Instrumenter desinficeres før Brugen.

Første Klasses Betjening.

Ærbødigst

C. TRONDHJEM.

NYBORG.

Crome & Goldschmidts Fabr. Udsalg

en gros.

ved **TH. HANSEN.**

en detail.

Telf. 165.

Altid største Udvalg i danske
Manufakturvarer.

HOTEL POSTGAARDEN

== NYBORG. ==

3

Slagterforretningen,

Telefon 303

Nørregade 8,

Telefon 303

faas altid friskslagtet Koiekød, Griseflæsk, Lam og Kalvekød til almindelige Torvepriser, samt alle Sorter Pølser og friskrøgede Skinker.

P. Petersen.

HUSK! ■ ■ ■ ■

H CIGAR- &
 TOBAKSFORRETNINGEN
 KONGEGADE 21
JØRGEN LARSEN

Otto Nielsen
 Mellemgade 22. — Kongegade 29.

—

Lager af Træløst.
 Isenkram. Porcellæn. Galanteri.
 Støbegods-Forretning.

Carl Tandberg.

Juveler & Guldsmed.

Nyborg. Nørregade 12. Nyborg.

Et stort og smukt Udvalg i

Guld, Sølv og Elektroplet.

Vognmand L. Jensen.

Vester-Boulevard 34.

== Automobil-Drosche ==

og elegante Køretøjer udlejes. Al Slags
Kørsel udføres.

Telefon Nr. 100.

Telefon Nr. 100.

URTEKRAM-, VIN- & DELIKATESSE- FORRETNING.

P. M. BRUUNS EFTERFØLGER.

SV. HASSELBALGH.

TELEFON 39. — GRUNDLAGT 1865. — TELEFON 39.

A/s C. F. SCHALBURG, NYBORG.

VINHANDEL EN GROS & EN DETAIL.

GRUNDLAGT 7. JUNI 1817.

Otto Nørmark

Nørregade. NYBORG. Nørregade.

Atelier for Kunstfotografi.

en gros. Fotografisk Magasin. en detail.

Papir- & Kunsthandel.

Telefon 198.

**Telefon
345**

**Nobleste og hyggeligste
Friluft-Etablissement
i Nyborg.**

„LUNDEN“

**Anerkendt Madsted.
Særlig at anbefale
Selskaber og Foreninger.**

**Telefon
345**

Koncert hver Søndag
og Tirsdag
af hele Regiments-
musikken.

Christianslunds Badehotel

og
Skovrestaurant
ved Nyborg
anbefales Badegæster, Turister
og Foreninger, for hvilke der forefindes
to store Sale. — Elektrisk Lys.

Johannes Nielsen,

Telefon 336.

Birkhoved.

Telefon 336.

Kolonial-, Vin- & Delikatesse-
forretning.

INDUSTRI-HOTEL NYBORG

SKRAAS OVERFOR BANEGAARDEN

1. KL. VÆRELSE

STØRSTE SELSKABSLOKALER I BYEN

HOTELKARLEN MØDER
VED ALLE TOG

F. EVERS

Aug. Rasmussen

— Nyborg —

anbefaler sin Kolonial-, Korn- & Foderstofforretning
en gros & en detail.

Altid gode Varer til billigste Priser!

Telefon 41.

Telefon 41.

Altid Nyheder i
Manufakturvarer.

Kontantforretningen
Korsgade 5, Nyborg.
Princip:

Bedste Varer.
Altid billigst.

Murermester A. Andersen,

Telf 45 Nørre-Boulevard 49. Nyborg

Udfører alt Byggearbejde.

Tegninger og Overlæg gratis.

Drewsen & Nellemann.

Nyborg.

Torvet og Korsgade

Nyborg.

Telefon 25.

Isenkram-, Støbegods-, Glas-, Porcellæn-
og Udstyrs-Forretning.

en gros.

en detail.

Styria Cykle-Magasin.

J. Kruse & Bech.

Telefon 144.

Lager af Cykler, Symaskiner og Barnevogne.

Mekanisk Værksted for Cykler og Automobiler.

Depot af Benzin og Motorolie.

STØRSTE LAGER AF MANUFAKTURVARE

Jurist-Hotellet,

lige overfor Statsbanegaarden. — Ny Vært.

Telf. 62.

M. J. Madsen.

Telf. 62.

Vald. Andersen,
Snedkermester,

Tlf. 46 **Nørre Boulevard 80,** Tlf. 46

anbefa'er til rimelige Priser sit store Lager af
moderne, stilfulde Møbler,
tegnet af anerkendte Kunstnere.

HØJSKOLEHJEMMET NYBORG

VIS A VIS SVENDBORGBANEGAARDEN
ANBEFALER SIG MED VELMONTEREDE
VÆRELSER A 1 KR.
FRK. ELBECH.

ILDSLUKNINGS- APPARAT PERFECT

BURMEISTER & WAINS PATENT
GENERALAGENTUR:

C. S. THEILGAARD, NYBORG
TELEFON 22-188

Sagfører N. Nielsen

Kontor: Øster-Boulevard 64.

Telefon Nr. 10.

Agentur for Statsanstalten for Livs-
forsikring.

Sparekassen

for

Nyborg By og Omegn

Oprettet 2. Marts 1847.

Telf. 8.

Kontortid hver Søndag Kl. 10—2
og i Terminerne tillige Kl. 5—6.

I Regnskabsaaret 1. April 1909 til
31 Marts 1910 er

indskudt Kr. 1,807,378,68 og
udtaget — 1,741,067,26.

Interessenternes Kapital:

Kr. 7,397,153,13.

Kassens Reservefond:

Kr. 500,000.

Direktion paa 3 Medlemmer:

Justitsraad *M. Sørensen*, (R. af D.)

Formand.

A. Beck, Bogholder.

Overretssagf. *L. Dahlerup*, Kasserer.

Kassen har et kontrollerende Re-
præsentantskab af 4 Medlemmer,
2 fra Byen og 2 fra Landet.

J. M. THUESEN^S

CIGAR- & TOBAKSFABRIK

NYBORG.

GRUNDLAGT 1838.

CIGAR-SPECIALMÆRKER

SORMA
LIGHT
PARAGRAPH
SULTAN
HAVANNAHØST

PRIMA UDSØGTE KVALITETER I
CIGARER OG TOBAKKER TIL FOR-
HOLDSVIS BILLIGE PRISER I
STØRSTE UDVALG.

